

FEJÉRDY GERGELY

A G20/G8 francia elnökségének éve

MKI-TANULMÁNYOK

A Magyar Külügyi Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

Magyar Külügyi Intézet

Felelős szerkesztő és tördelő:

Tevelyné Kulcsár Andrea

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: +36 1 279-5700

Fax: +36 1 279-5701

E-mail: titkarsag@hii.hu

www.kulugyiintezet.hu

www.hii.hu

© Fejérdy Gergely, 2011

© Magyar Külügyi Intézet, 2011

ISSN 2060-5013

A G10-TŐL A G20-IG

Közel negyven éve, hogy különböző összetételű országcsoportok a Nemzetközi Valutaalap árnyékában a globális pénzügyi, gazdasági kérdések hatékonyabb rendezése és érdekeik eredményesebb képviselése céljából fórumot alkotnak. Elsőként, 1962-ben, többségében európai államok részvételével jött létre a G10.¹ A csoportot az általános hitelegyezményt (GAB) aláíró országok alkották. A megállapodás segítette a Nemzetközi Valutaalap külső kölcsönhöz jutását, s ezáltal a résztvevő államok esetleges pénzügyi gondjaira adhatott gyógyírt. Az aláíró országok szakminiszterei és jegybankelnökei azonban már a G10 keretei között rendszeresen találkoztak, tanácskoztak informális szinten.

A világgazdasági, politikai fejlemények megvitatására a GAB-csoport országainak legfejlettebb és legbefolyásosabb tagjaiból az 1970-es évek elején megalakult egy belső kör, a G5. Ennek első kormány- és államfői találkozására 1975-ben, Valéry Giscard d'Estaing francia elnök kezdeményezésére került sor – a tanácskozás azonban már hat ország vezető politikusa részvételével zajlott a rambouillet-i kastélyban. Egy évvel később, német és amerikai kérésre társult a csoporthoz Kanada is, így jött létre a G7.² Állam- és kormányfőinek éves találkozóin kívül a pénzügyminiszterek és központibank-vezetők értekezleteire is sor került, 1987 után már féléves rendszerességgel. 1977-től, a bizottság elnökének meghívásával, az Európai Gazdasági Közösség is a tanácskozások hivatalos résztvevője lett. 1998-ban Oroszország is társult a G7-hez. Ezzel létrejött a világ gazdasági és katonai szempontból is legbefolyásosabb országaiból felálló csoport, a G8, amelynek különböző szintű találkozóin egyre több konkrét politikai kérdés, globális probléma megoldására vonatkozó elképzelés is megvitatásra került.

A G8 utolsó bővítésével párhuzamosan, az 1997 nyarán kirobbant ázsiai pénzügyi válság kapcsán, az Egyesült Államok és az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC) kezdeményezésére létrejött egy újabb fórum, a G22.³ E csoport, az érintett országok pénzügyminisztereinek és jegybankelnökeinek rendszeres találkozóját bevezetve, a nemzetközi monetáris rendszer reformjának megvitatását és előmozdítását tűzte ki célul. A fórum 1998 áprilisában, Washingtonban ült össze első alkalommal. Ilyen formában további összejövételére nem is került sor, ugyanis a G7-ek ötletére újabb

1 A G10 alapító tagjai: Belgium, Kanada, Franciaország, Németország, Olaszország, Japán, Hollandia, Svédország, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok. Később Svájc is a csoporthoz kapcsolódott. Vö. <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/groups.htm#G33>. Eligazító tanulmány továbbá: Denis Bauchard: „La gouvernance mondiale entre organisations internationales et clubs informels”. *IFRI.fr*, http://www.ifri.org/?page=detail-contribution&id=5907&id_provenance=98, 2010. március 1. Lásd továbbá: Karoline Postel-Vinay: *Le G20, laboratoire d'un monde émergent*. Paris: Presses de Sciences Po, 2011.

2 A G5 tagjai: Franciaország, az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Japán, Német Szövetségi Köztársaság. A G6 tagjai: a G5 + Olaszország; a G7-é: G6 + Kanada.

3 A G22 tagállamai: G7 + Argentína, Ausztrália, Brazília, Hongkong, India, Indonézia, Kína, Dél-Korea, Malajzia, Mexikó, Lengyelország, Oroszország, Szingapúr, Dél-afrikai Köztársaság, Thaiföld.

résztevő államokkal bővítették ki, ami a G33 megalakulását eredményezte.⁴ Az első ülést 1999 márciusában, Bonnban tartották, de az amerikai fél már Kölnben, a második találkozón felvetette, hogy szűkebb körben kellene a megbeszéléseket folytatni.

1999 szeptemberében a G7-ek úgy döntöttek, hogy – a feltörekvő államokat is bevonva – új csoportot hoznak létre, elsősorban a gazdasági kihívások globális kezelése érdekében. Így alakult meg a G20,⁵ a világ GDP-jének 85%-át adó országokat tömörítő nemzetközi fórum. Jóllehet már ekkor megalakult és a rendszeres pénzügyminiszteri találkozók révén működött is, azonban a legfelsőbb állami vezetés szintjén csupán 2008-ban, francia kezdeményezésre kezdte meg működését. Célja, hogy a jelenlegi válság kezelésére, illetve továbbiak megelőzésére konkrét megoldásokat adjon.

A G20-ak a 2008-as, washingtoni államfői csúcs után az első jelentősebb döntéseket 2009. áprilisban, a londoni találkozón hozták. Megállapodtak többek között arról, hogy 1000 milliárd dollárt kell a világgazdaság rendelkezésére bocsátani, az IFM alapjának növelésére és a nemzetközi pénzügyi intézmények reformjára van szükség, valamint felállították a Pénzügyi Stabilitási Tanácsot (FSB). Ősszel, Pittsburghben szintén a további irányt kijelölő megállapodások láttak napvilágot. Elfogadott céllá vált a gazdasági növekedés serkentése, az egyenlőtlenségek kiküszöbölése.

A 2010-es torontói találkozó a költségvetési szigor kérdésében európai–amerikai szembenállást szült, de négy hónappal később, Szöulban az IFM kormányzatának megreformálásáról és egy globális pénzügyi biztonsági háló létrehozásának menetrendjéről sikerült megállapodni. A hatékony átfogó intézkedéscsomag mindazonáltal váratott magára, és az országok közötti ellentétek is felszínre kerültek. Azaz maradtak kérdőjelek a G20 konkrét működését, hatékonyságát és eredményeit illetően. A legfontosabb problémának az látszott, hogy egy *ad hoc* létrejött csoportosulásról van szó, amely nem rendelkezik legális alappal és eszközökkel, így döntéseinek aligha tud maradéktalanul érvényt szerezni. Továbbá nem egyformán képviseli a világ valamennyi régióját, és már így is túl sok szempontot, államérdeket próbál harmonizálni, közben alig vagy egyáltalán nem képes összhangra, gyors, hatékony döntéshozatalra.⁶ Mindezt figyelembe véve, végül felmerült a gazdasági válságra jelenleg választ kereső nemzetközi tömörülésnek a világhatalmasban betöltött szerepének és helyének a kérdése, az intézményesülés és annak formája, keretei, mikéntje, illetve a különböző államközi szervezetekkel fennálló viszonyának problematikája.

4 A G33 tagállamai: G22 + Belgium, Chile, Elefántcsontpart, Egyiptom, Marokkó, Hollandia, Szaúd-Arábia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Törökország.

5 A G20 tagállamai: G8 + Argentína, Ausztrália, Brazília, Kína, India, Indonézia, Dél-Korea, Mexikó, Szaúd-Arábia, Dél-Afrika, Törökország, Európai Unió.

6 Lásd például: Wonhyuk Lim – Françoise Nicolas: „Le G20 de Séoul à Cannes: Vers une comité de gouvernance mondiale”. *Rapport IFRI*, <http://www.ifri.org/?page=detail-contribution&id=6528>, 2011. április.

A FRANCIA G20-ELNÖKSÉG FŐBB ÁLLOMÁSAI A CANNES-I CSÚCS ELŐTT

A mikor 2010 novemberében Franciaország először vette át egy teljes esztendőre a G20 elnökségét (korábban csak fél évig tartott az elnökségi periódus), Párizs tökéletesen tisztában volt ezekkel a kihívásokkal. Nicolas Sarkozy már a szülői csúcs végén óvatosságra intett, jelezve, hogy a feladat „kolosszális”, és a rendelkezésre álló idő nem lesz elegendő arra, hogy a különböző problémákra megfelelő megoldást lehessen találni. Azt hangoztatta, hogy a rájuk váró feladat a 2008-as EU-elnökséghez képest sokkal nehezebb lesz, mert „a kulturális és érdekkülönbségek sokszorosai” a 27-ekének.⁷ A francia elnök mindazonáltal bizakodott abban, hogy látványos eredményeket tud majd felmutatni, s ki tudja mozdítani a fásult tehetetlenségből a világ legnagyobb gazdasági súllyal rendelkező országainak vezetőit, és együttműködésre tudja őket sarkallni. Talán a jelszó megválasztása is ezt az ambíciót tükrözte: „Új világ, új ötletek”.

A G20- és a G8-elnökség lebonyolítására a francia nemzetgyűlés 2010 októberében nyolcvanmillió eurós büdzsét szavazott meg,⁸ és Laurent Stefanini nagykövet vezetésével megalakult egy, az Elysée-palota apparátusához rendelt főtitkárság is.⁹ A konkrét program és a tanácskozások tartalma szempontjából fontos említést tenni a francia elnök közvetlen munkatársa és diplomáciai tanácsadója, Jean-David Levitte nagykövet munkájáról is. Jóllehet, 2011 februárjában nyugdíjazását kérte,¹⁰ továbbra is segíti az államfő diplomáciai munkáját, különösen a globális témákat érintő kérdésekben.

Alapos egyeztetések után, Nicolas Sarkozy 2011. január 24-én, a Párizsba akkreditált diplomáciai kar hagyományos újévi köszöntőjén, sajtótájékoztató keretében ismertette a francia G20/G8-elnökség célkitűzéseit.¹¹ A hat fő pontban összegezett program a világgazdaságnak az 1930 óta nem tapasztalt méretű válságából való kilábalásra irányuló konkrét javaslatokat tartalmazott. Így a nemzetközi pénzügyi rendszer reformját, szigorúbb

7 Vö. Charles Jaigu: „Sarkozy hérite d’un G20 difficile”. *Le Figaro.fr*, <http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2010/11/12/04016-20101112ARTFIG00438-sarkozy-herite-d-un-g20-difficile.php>, 2010. november 12.

8 A nyolcvanmillió euró gyakorlatilag felhasználásra került 2010 és 2012 között. Vö. Xavier Sidaner: „G8 et G20: une facture de 80 millions d’euros”. *Acteurspublics.com*, <http://www.actorspublics.com/article/02-11-11/g8-et-g20-une-facture-de-80-millions-d-euros>, 2011. november 2. Összehasonlításképpen: a francia EU-elnökségre Párizs 2008-ban százhatvanmillió eurót költött, a százkilencvenmillió előirányzottból. Fejérdy Gergely: „A tizenkettedik francia EU-elnökség”. *Kommentár*, No. 2. (2009). 88. o.

9 Laurent Stefanini csak 2010. november 13-án kapott erre megbízást; a feladatot eredetileg Franck Gellet-nek kellett volna ellátnia. Magát a főtitkárságot 2010 júliusában állították fel. Vö. Loup Besmond de Senneville: „Le secrétariat de la présidence française du G20 remanié”. *Euractiv.fr*, <http://www.euractiv.fr/secretariat-presidence-francaise-g20-remanie-article>, 2010. november 19.

10 Vö. Fejérdy Gergely: „A francia külpolitika krízise”. *MKI-elemzések*, No. 8. (2011). 8. o. <http://www.hiia.hu/pub/displ.asp?id=DSSSPZ>, 2011. március 4.

11 „Lancement de la présidence française du G20 et du G8”. *Elysée.fr*, <http://www.elysee.fr/president/les-actualites/discours/2011/lancement-de-la-presidence-francaise-du-g20-et-du-g8-10504.html>, 2011. január 24. A francia elnökség honlapja is fontos információkkal szolgál: <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/english/home.9.html>, 2011. január 24.

szabályozását, a nyersanyagok, agrártermékek szélsőséges áringadozása elleni küzdelmet, a globalizáció szociális dimenzióinak figyelembevételét, a korrupció letörését és a fenntartható fejlődés iránti elköteleződést tűzte ki célul.

Miközben számos, különböző szintű szakértői egyeztetésre került sor a francia elnökség során, a legfontosabb találkozók természetesen miniszteri, illetve államfői szinten zajlottak. 2011. február 18–19-én a G20-országok pénzügyminisztereinek és központi bankjaik elnökeinek első értekezletére Párizsban került sor, Christine Lagarde és Christian Noyer irányításával és még Dominique Strauss-Kahn jelenlétében.¹² Ez a „nyitó esemény” már jelezte, hogy a francia törekvések erős ellenállásba ütköznek az Egyesült Államok és a BRIC-országok (Brazília, Oroszország, India és Kína) részéről. Az utolsó pillanatban sikerült azonban Kínát is meggyőzni, s így egy kompromisszumos megoldást elfogadni a globális egyensúlytalanságok mérésével kapcsolatban. A megállapodás kihagyja például a Párizs által korábban szorgalmazott, indikátorként funkcionáló devizatartalék összegét, és az értékhatárok számszerűsítésére sem került sor, mégis egyfajta sikert jelentett Franciaország számára. Reményt ébresztett, hogy a francia elnökségnek sikerül majd a célkitűzései érdekében szükséges kompromisszumos megoldásokat megtalálnia.¹³

2011. április 14–15-én ismét tárgyalóasztalhoz ültek a G20 pénzügyminiszterei, ezúttal Washingtonban. Az értekezleten döntés született arról, hogy a világ hét legnagyobb országának (az Egyesült Államok, Japán, Németország, Nagy-Britannia, Franciaország, Kína és India) gazdaságát ellenőrzés alá vonják, hogy így küzdjenek a válság ellen. A paktum értelmében a Nemzetközi Valutaalapot felkérlik, hogy vizsgálja meg az érintett országok államadosságának, költségvetési hiányának és kereskedelmi mérlegének alakulását, hogy megállapítsa, kockázatot jelent-e az adott ország gazdaságpolitikája, és kell-e változtatásokat végrehajtania. Az elképzelés egyik potenciális gyengesége azonban az, hogy az országok nem kötelesek betartani az IMF-ajánlásokat.¹⁴

A francia elnökség egyik legfontosabbnak tartott tanácskozására, a mezőgazdasági kérdések megvitatására 2011. június 22–23-án, Párizsban került sor. Maga Sarkozy elnök nyitotta meg a konferenciát. Ezen a mezőgazdasági miniszterek és – első alkalommal – az érintett világszervezetek képviselői (FAO, WTO, NEPAD, PAM, IFPRI stb.) tárgyaltak és hoztak döntést az élelmiszerárak ingadozásának letörését elősegítő akciótervről és az agrártermékek pénzügyi piacának hatékonyabb szabályozásáról. A konferencia felhívta a figyelmet az élelmiszertermelés növelésének fontosságára, a természeti erőforrások fenntartható kiaknázásának szükségére. A miniszterek egyebek között megállapodtak a termelési, fogyasztási és készletadatokról tájékoztató, közös adatbázis létrehozásában. Döntöttek arról is, hogy az élelmiszerellátás szempontjából különösen sebezhető térségek közelében rendkívüli esetekben igénybe vehető vésztartalékokat halmozni fel.

12 A tanácskozáson nem csupán a G20-államok képviselői vettek részt, hanem mint állandó meghívott, Spanyolország, illetve külön meghívottként az Afrikai Unió képviselője, továbbá az Egyesült Arab Emírség, Szingapúr és Etiópia pénzügyminiszterei is. Rajtuk kívül a soros európai elnökség minisztere, Matolcsy György, valamint az OECD, az ENSZ, a Világbank képviselői is. A résztvevők teljes listáját és a találkozó programját, tervezett témáit lásd: http://www.economie.gouv.fr/files/finances/presse/dossiers_de_presse/1102g20financesbercy.pdf. Letöltés ideje: 2011. november 11.

13 A zárónyilatkozatot lásd: <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/english/for-the-press/news-releases/meeting-of-finance-ministers-and-central-bank.970.html>. Letöltés ideje: 2011. november 12.

14 Uo.

Rögzítették azt is, hogy humanitárius okokból megtilthatók legyenek az exportkorlátozások. Számos kérdés ugyanakkor nyitott maradt, így például a bioüzemanyag-előállítás következményeinek problematikája.¹⁵

2011 szeptemberében két fontosabb, miniszteri szintű tárgyalásra került sor. Szeptember 23-án, az IMF éves csúcsertekezlete előtt, már az euróválság árnyékában, a G20-pénzügyminiszterek és jegybankelnökök Washingtonban ültek össze. Ezen a francia elnökség alatti harmadik találkozáson a gazdasági fejlődést előmozdító intézkedéstervekről tárgyaltak a résztvevők. Megerősítették többek között a 2011. július 21-i euróövezeti csúcstételei megvalósításának fontosságát, illetve az Egyesült Államok és Japán a globális pénzügyi rendszerben tapasztalható feszültségek enyhítése, a bizalom visszaszerzése érdekében fogantatosítandó külön intézkedéseket is ígért. A G20-országok összehangolt nemzetközi fellépéséről döntöttek, de a zárónyilatkozatban kevés konkrétumot fogalmaztak meg.¹⁶

A washingtoni tanácskozással csaknem párhuzamosan Párizs adott helyet a G20-as munka- és foglalkoztatásügyi miniszterek ülésének. A találkozót Sarkozy elnök nyitotta meg szeptember 26-án, aki azt hangsúlyozta, hogy a gazdasági válság okozta szociális kihívásokra globális válaszokat kell adni, és ez a francia elnökség fontos prioritása. Többek között a fiatalok munkanélküliségének csökkentését, a szociális biztonság minimumának elősegítését és a nemzetközi intézmények együttműködésének fontosságát emelte ki. Elengedhetetlenül fontosnak minősítette az ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezete határozatainak aláírását és betartását.¹⁷ A kétnapos találkozáson a résztvevők elsősorban arra keresték a választ, hogyan lehet növelni a foglalkoztatottságot és a szociális jogokat a mai, gazdaságilag nem könnyű időkben. Az esemény zárónyilatkozatában a munkahelyteremtés elősegítése melletti elkötelezettségüket deklarálták. Különösen a fiatalok foglalkoztatási gondjainak megoldását és a szociális párbeszéd fontosságát húzták alá. Kiemelésre került még a szociális biztonság, illetve annak előmozdítása, a nemzetközi szervezetekkel való együttműködés jelentősége. A zárónyilatkozat konkrét javaslatokat is tartalmaz a munkanélküliség leküzdéséhez, például: a kis- és közepes vállalkozások megerősítése és rugalmas képzési formák alkalmazása. A foglalkoztatás kérdéskörének hatékonyabb kezelése érdekében döntés született egy tapasztalatmegosztó fórum, a „Task Force” felállításáról is.¹⁸

A cannes-i csúcstét megelőzően, különösen is feszült világ gazdasági helyzetben, 2011. október 14–15-én, került sor Párizsban a francia elnökség alatt szervezett utolsó pénzügyminiszteri találkozóra. A megbeszélésen az euróövezeti válságkezelés volt a központi téma. Általában bizakodó hozzáállás jellemezte a résztvevőket, amint arról a tanácskozás záródokumentumának második pontja is tanúskodik. Az európai pénzügyi problémákon

15 Az eseményről részletesebb információ található: <http://agriculture.gouv.fr/G20-agriculture>, 2011. október 10.

16 A zárónyilatkozatot lásd: <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/francais/pour-la-presse/communiqués-de-presse/communiqué-des-ministres-des-finances-et-1463.html>, 2011. szeptember 22.

17 Sarkozy elnök 2011. szeptember 26-án elhangzott beszédét lásd: <http://www.elysee.fr/president/les-actualites/discours/2011/reunion-des-ministres-du-travail-et-de-12092.html>, 2011. szeptember 26.

18 A 2011. szeptember 26-án kelt zárónyilatkozatot lásd: <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/francais/pour-la-presse/communiqués-de-presse/conclusions-des-ministres-du-travail-et-de-1464.html>, 2011. szeptember 27.

túl, a cannes-i csúcsra készülve születtek meg a G20-tagállamoknak szóló és évközben már több konferencián is felmerült ajánlások a világgazdaság talpra állításának lehetőségeiről. Az államháztartások egyensúlyba hozására egy akcióterv megfogalmazására is sor került, konkrét javaslatokkal. Fontos téma volt a nemzetközi pénz- és tőkeáramlás szabályozásának a kérdése, az IMF ellenőrző szerepének növelése. Szóba került annak fontossága is, hogy a világban zajló gazdasági műveletek mögött jól azonosítható, erkölcsös személyek álljanak. A tanácskozás külön foglalkozott a nyersanyagok kérdésével: a résztvevők kifejezték azt a kívánságot, hogy – például az energiahordozók esetében – a nemzetközi szervezetek, a termelő országok a valóságnak megfelelő adatokkal lássák el a G20 döntéshozóit. Olyan, éves rendszerességgel megtartandó konferencia szervezésére született javaslat, amely a világ nyersanyagkincsének várható változását elemezné. Hangsúlyt kapott az infrastrukturális fejlesztés és az innovációs befektetések problematikája is.¹⁹ A G20-pénzügyminiszterek és központibank-elnökök megpróbálták a kételyeket eloszlatni, megerősítve a válság leküzdése iránti elkötelezettségüket. A Nemzetközi Valutaalap vezérigazgatója, Christine Lagarde azonban nem titkolta, hogy a helyzet korántsem biztató. 2011. október 17-én a francia Europe1 rádióban többek között kijelentette: „Világos, hogy a három héttel korábbi washingtoni találkozó óta nem javult a helyzet. Ha volt változás, az inkább negatív volt.”²⁰

A pénzügyminiszteri találkozó után négy nappal került sor a francia elnökségnek a cannes-i csúcs előtti utolsó jelentősebb rendezvényére, a „G20-fejlődés: megoldások egy új világ érdekében” címmel.²¹ A négyszáz meghívott részvételével zajló, egynapos *brainstormingot*, amelynek fő szervezője a párizsi külügyminisztérium együttműködésért felelős államtitkára, Henri de Raincourt volt, az afrikai fejlesztési bank (BAfD) elnöke, a volt brazil elnök, Lula da Silva és Nicolas Sarkozy nyitotta meg. A francia államfő hangsúlyozta beszédében: „A G20-nak közérdeket kell szolgálnia. A G20-nak kötelessége tehát a világ elé tárnia a fejlődés kérdését. Ez ugyanis a feltétele annak, hogy megfelelő eszközöket találva garantálni tudjuk a kevésbé előrehaladott országok számára is a fejlődést. Ezt a multilaterális, áttetsző és a civil szférára is nyitott elkötelezettséget akartam megerősíteni.” A tanácskozás négy fő témát emelt ki és vitatott meg párhuzamosan: élelmiszerbiztonság, infrastrukturális beruházások, a globalizáció társadalmi következményei, a fejlődést segítő innovációs beruházások, különös tekintettel a Franciaország által kiemelten is támogatott, nemzetközi pénzügyi tranzakciók megadóztatásának kérdésére.²² A konferencia újdonságának számított, hogy arra NGO-okon kívül vállalatvezetők, nemzetközi szervezetek, G20-államok kormánytisztviselői és gimnazista diákok, egyetemi hallgatók egyaránt meghívást kaptak. A tanácskozás célja leginkább az

19 A 2011. október 14–15-i találkozó záródokumentumát lásd: <http://proxy-pubminefi.diffusion.finances.gouv.fr/pub/document/18/11680.pdf>, 2011. október 15.

20 Vö. „Les risques de recession en Europe inquiètent l’OFCE”. *Le Monde.fr*, <http://bercy.blog.lemonde.fr/2011/10/17/lofce-sinquiete-des-risques-de-recession-en-europe/>, 2011. október 17.

21 A tanácskozásról minden információ megtalálható a francia külügyminisztérium honlapján: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/enjeux-internationaux_830/aide-au-developpement-gouvernance-democratique_1060/evenements_19763/conference-haut-niveau-sur-developpement-g20-developpement-solutions-pour-un-nouveau-monde-21.10.11_95801.html, 2011. október 21.

22 Párizs szerint ez évi ötvenmilliárd dollárt jelentene, amiből az elmaradott országokat lehetne támogatni.

volt, hogy a gazdaságilag fejletlenebb térségek – elsősorban Afrika – felzárkóztatásának előmozdítására a legkülönbözőbb szempontok figyelembevételével keressék a lehetséges megoldásokat. A rendezvény mindvégig megmaradt az információcsere szintjén, de eredményként fel tudta mutatni – a G20-ak történetében először –, hogy a civil és a vállalkozói szféra bevonása elengedhetetlen a világot érintő kihívásokra adandó válasz keresésében.

A cannes-i csúcs előkészítésének szerves részét képezték a 2011-es év folyamán zajló, különböző szintű találkozók és egyeztetések. A G20-as és a G8-as körben tartott tanácskozásokon megfogalmazottak egyforma súllyal alakították a világ legbefolyásosabb döntéshozóinak november eleji, franciaországi értekezletét.

FRANCIAORSZÁG HATODSZOR A G8-AK ÉLÉN

Nicolas Sarkozy nyitóbeszédében ügyelt arra, hogy jóllehet, szűkszavúan, de külön beszéljen a francia G8-elnökségről is. Franciaország ugyanis a 2011-ben ennek az együttműködési fórumnak az elnökségét is ellátja, immár hatodik alkalommal. Bár a G20 munkájában maradéktalanul részt vesznek a G8-országok, visszafelé ez, értelemszerűen, nem érvényes. Franciaország ügyelt arra, hogy a témák ne kerüljenek ugyanolyan formában a két elnökség tárgyalóasztalára, így a G8-as fórum 2011-re három fő prioritást nevezett meg, később ezekhez külön pontként az „arab tavasz” támogatását is hozzátette.²³ Párizs konkrét, közös előrelépéseket remélt az internetet és a környezetvédelmet érintő innovatív fejlődés, a (drogokkal, terrorizmussal, proliferációval szembeni) biztonság előmozdítása, illetve az afrikai partnerség területein.

A francia G8-as elnökség első fő állomása a 2011. március 14–15-én tartott külügyminiszteri értekezlet volt.²⁴ Hagyományosan ez a találkozó készíti elő az évenkénti állam- és kormányfői csúcst. A párizsi találkozón szerteágazó, aktuális témák kerültek napirendre. A japán földrengésen kívül szó esett Líbiáról és általánosságban az észak-afrikai, közel-keleti társadalmi változásokról. A nyolcak támogatásukról biztosították ezeket a népi kezdeményezésű folyamatokat és Kadháfi távozását sürgették. A külügyminiszterek hangsúlyozták, hogy az észak-afrikai és a közel-keleti események egy minőségileg új partnerség kezdetét jelenthetik. Különösen a civil szféra megerősítését, a sajtószabadság iránti igény támogatását emelték ki. Ez utóbbi tökéletesen illeszkedett a 2011. január 12–13-án Dohában megtartott²⁵ és decemberre Kuvaitba tervezett, „Jövőért Fórum” néven ismert külügyminiszteri találkozó témájához. Ez a G8-at és a BMENA (*Broader Middle East and North Africa*) országait 2004 óta összefogó, évente többször is tanácskozó fórum

23 A francia G8-elnökség prioritásait lásd: <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g8/francais/les-priorites-de-la-france/les-priorites-de-la-presidence-francaise-du-g8/les-priorites-de-la-presidence-francaise-du-g8.768.html>. Letöltés ideje: 2011. október. 3.

24 A minisztertanács ülésével kapcsolatban lásd: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/enjeux-internationaux_830/affaires-economiques-internationales_901/g8_20466/evenements_20797/reunion-ministres-affaires-etrangeres-conclusions-presidence-14-15-mars-2011_90642.html. Letöltés ideje: 2011. november 17.

25 Lásd az esemény honlapját: <http://forumfuture.qatar-conferences.org/EN/Pages/default.aspx>. Letöltés ideje: 2011. november 21.

fő céljaként a társult arab országok kormányai és a civil szféra közötti dialógus és azon keresztül a gazdasági, politikai és társadalmi reformok elősegítését tekinti.

A márciusi külügyminiszteri tanácskozáson az „arab tavasz” a közel-keleti békefolyamatokra várhatóan pozitív hatással bíró vonatkozásait is elemezték. Külön szó esett Afrikáról, azon belül kiemelten Szudánról és az Ádeni-öbölben zajló kalóztámadásokról. A nyolcak egyébiránt Afganisztánról és Haitiről is egyeztettek, és a francia prioritások között szereplő témákat – a non-prolifерáció (különös tekintettel Iránra), a terrorizmus elleni küzdelem és a transzatlanti kábítószer-kereskedelem ügye – szintén sorra mind megvitaták. A tanácskozás végén közös kiáltványban tették közzé a biológiai és vegyi fegyverek tiltásáról szóló egyezményt.

Ezt követően, május 10-én, Párizsban került sor a G8 bel- és igazságügy-minisztereinek értekezletére, amelyen a legfőbb téma a drogkereskedelem volt. A nyolcakon kívül még tizenhárom állam képviselői vettek részt a konferencián, akik egy konkrét, négy pontban lefektetett akciótérvet is elfogadtak. Ez a következő együttműködések irányozta elő: az információgyűjtés kiszélesítése, a tranzitországok ellenőrzési kapacitásának növelése, az óceánjáró hajókon a rendszeres ellenőrzés, illetve a drogkereskedők vagyonának lefoglalása. Ez utóbbi intézkedésnek – Sarkozy elnök javaslata szerint – az UNODC (*The United Nations Office on Drugs and Crime*) keretei között kéne megvalósulnia, s pénzügyi fedezetét a cél hatékonyságát elősegítő közös alapnak kellene biztosítania. A konferencia tehát ambiciózus tervekkel zárult.²⁶

A miniszteri szintű találkozók elhangzott állásfoglalások az államfők csúcsértekezletén is megerősítést kaptak, miközben további témák megvitatására is sor került.²⁷ 2011. május 26–27-én, a normandiai Deauville-ben rendezték meg a G8 állam- és kormányfőinek idei találkozóját, amelyen első alkalommal történt meg, hogy – a francia terveknek megfelelően – az internethasználat problematikájával, elsősorban annak innovatív és biztonságpolitikai következményeivel foglalkozott a világ legnagyobb hatalommal rendelkező politikusait tömörítő nemzetközi fórum. A kérdés szakértőinek tanácskozására²⁸ a csúcs előtti napokban (május 24–25-én), Párizsban került sor, az „e-G8” néven szervezett konferencián.²⁹ Ennek tapasztalataira építve, a nyolcak döntést hoztak arról, hogy a témáról évente állam- és kormányfői szintű megbeszéléseket fognak tartani. A nemzetközi események még két olyan ügyet helyeztek a tárgyalások középpontjába, amelyek eredetileg nem szerepeltek ilyen súllyal a napirenden. Ezek: az „arab tavasz” következményei, annak pénzügyi támogatása, illetve a földrengés okozta fukusimai nukleáris szerencsétlenség és a csernobili katasztrófa 25. évfordulója kapcsán az atomenergia

26 Vö. „Le G8 adopte un »plan d'action« contre le trafic de drogue”. *Le Monde.fr*; http://abonnes.lemonde.fr/politique/article/2011/05/10/le-g8-adopte-un-plan-d-action-contre-le-trafic-de-droque_1519933_823448.html. Letöltés ideje: 2011. november 21.

27 Lásd a csúcs zárónyilatkozatát, illetve a Reuters jelentését: <http://www.reuters.com/article/2011/05/27/us-g8-declaration-highlights-idUSTRE74Q1GW20110527>, 2011. május 27.

28 2011. május 27-én, Sarkozy elnök személyes meghívására Mark Zuckerberg, a Facebook alapítója is előadást tartott a G8-államok vezetőinek az internethasználat témakörben. Lásd: Charles Jaigu: „Nicolas Sarkozy en maître des cérémonies”. *Le Figaro.fr*; <http://www.lefigaro.fr/international/2011/05/26/01003-20110526ARTFIG00710-nicolas-sarkozy-en-maitre-des-ceremoniesau-g8.php>, 2011. május 26.

29 Az esemény hivatalos honlapján további információk találhatóak: <http://www.eg8forum.com/en/>. Letöltés ideje: 2011. november 21.

használatának problematikája. Ez utóbbi átfogó megvitatására német kérésre került sor. A G8-ak egyetértettek abban, hogy az atomerőművek biztonságát egységes normák alapján kellene garantálni, viszont Angela Merkel gyakorlatilag egyedül maradt a megújuló, környezetbarát energiaforrásokra épülő új korszak megteremtését kezdeményező ötletével.

Konkrét, kötelező érvényű döntés sem született ebben a témakörben. A közel-keleti és észak-afrikai, illetve a Szaharától délre eső országok³⁰ politikai és gazdasági reformjait támogató, sürgető új partnerség, valamint az internet fejlesztésével kapcsolatos alapelvek jóváhagyásán kívül érdemi előrelépésre nem került sor, jóllehet kilencvenhárom pontban kerültek megfogalmazásra a csúcson elhangzott kérdések.

A nyolcak a világgazdasági kilátások kapcsán inkább optimizmusuknak adtak hangot, és az euróövezet problémáinak európai megoldásába vetett bizalmukat hangsúlyozták. A deauville-i találkozó háttérében a nemzetközi figyelem középpontjába az IMF vezetői posztjáról távozni kényszerült Dominique Strauss-Kahn utódjának kiléte állt, ami gyakorlatilag igen gyorsan elterelte a figyelmet a csúcson történetekről.³¹

A G8 francia elnöksége az államfői találkozóval még nem zárult le. 2012 januárjával adja át ugyanis Franciaország az Egyesült Államoknak a tisztséget, és a G20-találkozókön keresztül is folytatódik a nyolcak közös gondolkodása a jelentős globális kérdésekről.

A CANNES-I CSÚCS

A 2011-es év során egymást követő találkozók és tanácskozások alkalmával szóba került javaslatok és tervek konkrét megerősítését, illetve a hatékony megvalósításuk felé tett bátor lépéseket várta a világ a francia elnökség legfontosabb eseményétől, a cannes-i csúcstól. Sarkozy elnök közismerten dinamikus, voluntarista stílusa reményt adott erre. A francia államfő is tisztában volt ezzel, és a lehető legnagyobb alaposággal próbálta előkészíteni a találkozót. De több váratlan esemény miatt, valamint a belső összhang hiányában nem tudott látványos, meggyőző sikert aratni, ám ez nem jelenti azt, hogy nem történtek előrelépések.

A 2011. november 3–4-én Cannes-ban tartott csúcstalálkozót megelőző, egyre súlyosbodó euróválság, különösen Jeórgjosz Papandreu görög miniszterelnöknek az október 31-i bejelentése egy lehetséges népszavazásról, az érdeklődés központjába egyre nyilvánvalóbban Európa pénzügyi és gazdasági kérdéseit helyezte,³² de az eredeti napirenden szereplő kérdések többségének megvitatására is sor került. A franciák által szervezett

30 Három, frissen megválasztott afrikai elnököt hívtak meg a csúcsra, ezzel is tükrözve a G8-ak elkötelezettségét a kontinens irányába. Deauville-ben így a következők voltak jelen: Alassan Ouattara (Elefántcsontpart), Alpha Condé (Guinea), Mahmadou Issoufou (Niger).

31 Sarkozy elnök G20-as és G8-as elnökségét segítette az a tény is, hogy az IMF élére Dominique Strauss-Kahn után is francia személy került, saját gazdasági minisztere személyében.

32 A szakértői elemzések is ezt várták, mint például a híres brüsszeli *think tank*, a Bruegel kutatója is. Ignazio Angeloni: „The G20 Is Urgently Needed”. *Bruegel*, <http://www.bruegel.org/publications/publication-detail/publication/633-the-g20-is-urgently-needed/>, 2011. november 2.

kétnapos csúcson tizenöt fontosabb témát szándékoztak megvitatni,³³ de az euró megmentésére tett erőfeszítések mellett szembe kellett nézni a G20-on belüli belső ellentétekkel is, amelyek fontos gátat képeznek abban, hogy együttes döntéssel, hatékony és látványos előrelépésekre kerüljön sor. Elég Kína és az Egyesült Államok szembenállására emlékeztetni (például a júan mesterséges alulértékelésével vagy az amerikai protekcionizmussal kapcsolatban).³⁴ Értelemszerűen, a G20-országok közötti belső feszültségek oldására, puhítására igen kevés energia maradt az euróválság problematikája mellett, de az alapos előkészítésnek köszönhetően, jó néhány területen tapasztalható volt előrelépés vagy iránymutatás.

A globális pénzügyi-gazdasági folyamatok szabályozása területén sikerült eredményeket elérni. A kilencvenöt pontot tartalmazó záródokumentum többek között rögzíti a tőkeáramlás szabályozásának jövőbeni fontosságát. Cselekvési tervet fogadtak el a nemzeti kötvénypiacok fejlesztésére, illetve az azzal kapcsolatos nemzetközi szakmai segítség biztosítására. Az adóelkerülés elleni hatékonyabb fellépés érdekében az adóparadicsomok felszámolását előirányzó nemzetközi egyezményt helyeztek kilátásba. Ennek kapcsán tizenegy ország, köztük Svájc és Liechtenstein is indexre került.

A G20-on belül egy csoport (Franciaország, Németország, Brazília, Dél-Afrika, Argentína és még néhány európai állam) arról döntött, hogy 2012 végére megadóztatják a pénzügyi tranzakciókat. Sarkozy elnök – akárcsak az Európai Bizottság – ezt azért tartja fontosnak, mert jelentős forrást biztosítana a fejlődő országok megsegítéséhez. A francia államfő ez utóbbi témában különösen is elkötelezett, amit jól mutat az a tény, hogy annak megtervezéséhez, hogy milyen módon lehetne a növekedést, illetve az éhínség csökkentését a rászoruló országokban elősegíteni, Bill Gates segítségét kérte. A Microsoft milliárdos elnöke – aki vagyonával maga is jelentős humanitárius akciókat folytat – cannes-i felszólalásában az államfők előtt különféle, ezt a célt szolgáló adók lehetőségét sorolta fel.³⁵

Mivel az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz (EFSF) finanszírozásától – Kínától eltekintve – gyakorlatilag az összes nem európai G20-tagállam idegenkedett, a Nemzetközi Valutaalap kapott nagyobb szerepet a kérdésben. Egyes államok az IMF-en keresztül esetleg hajlandóak lennének támogatni az eurózóna bajbajutott országait. Mivel általában a G20-ak abban egyetértettek, hogy az európai valuta megmentése közös érdek,

33 Lásd a francia elnökség hivatalos honlapját: <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/francais/le-sommet-2011/le-sommet-theme-par-theme/le-sommet-de-cannes-quel-bilan.1559.html>. Letöltés ideje: 2011. november 25. A tizenöt téma a következő volt: a mezőgazdasági termelés növelése; a mezőgazdasági termékek árának szabályozása; sürgősségi élelmiszer-tartalék felhalmozása; pénzügyi stabilitás; piaci szabályozás; banki tevékenység szabályozása; az adóparadicsomok elleni küzdelem; az IMF rendelkezésére álló pénzügyi alap megnövelése; a nemzetközi pénzügyi rendszer reformjának kérdése; a nyersanyagpiac áttetszősége növelésének segítése; a kereskedelem szabadabbá tétele; a fejlődés és a klíma kérdésében újabb pénzügyi lehetőségek keresése; a globalizáció szociális kihívásainak szabályozása; a fejlődő országok infrastrukturális beruházásainak hatékonyabb támogatása; a korrupció elleni küzdelem.

34 A *Le Monde* francia napilap tizenöt olyan kérdést tesz fel, amelyek a G20-csoport tagállamai között jelenthetnek konfliktust, s amelyek kapcsolódnak a Cannes-ban is felmerült, fontos témákhoz. *Le Monde*, 2011. november 4. 22–23. o.

35 Többen kritizálták, hogy nem az oktatást említette első helyen mint a fejlődés motorját. Lásd: Kevin Watkins: „Bill Gates Gets Poor Marks for Ignoring Education”. *Guardian.co.uk*, <http://www.guardian.co.uk/global-development/poverty-matters/2011/nov/09/g20-bill-gates-education>, 2011. november 9.

hajlandóak voltak elfogadni azt, hogy a Nemzetközi Valutaalap forrásait megnöveljék. Arról azonban egyelőre nem tudtak dönteni, hogy ez hogyan történjék. A G20-csoport pénzügyminisztereit kérték fel, hogy a szóba jöhető opciókat 2012 februárja előtt dolgozzák ki. Az IMF pedig további kötelezettségeket és jogokat kapott,³⁶ így például – jóllehet, csak hosszú unszolásra, a november 4-i plenáris ülés késését okozva – az euróválság következő áldozataként számon tartott Olaszország ellenőrzésére szóló felkérést.

Az elfogadott célkitűzések közül szintén fontos döntésként értékelhető, hogy a világ huszonkilenc vezető bankjának 1–2,5 százalékkal kell a jövőben növelnie a tőketartalékát. A listán nyolc amerikai és négy ázsiai bank mellett tizenhét európai pénzintézet szerepel, köztük négy francia. A szigorítás célja, hogy a jövőben el lehessen kerülni az egész pénzügyi rendszert megrengető összeomlásokat.³⁷

A találkozó résztvevői a nyilatkozatban megerősítették elkötelezettségüket a rugalmas árfolyam-politikák gyors bevezetése mellett. Ezt Kína is elfogadta, akárcsak azt, hogy mint költségvetési többlettel bíró ország, támogatni fogja a belső kereslet élénkítését.

Jelentős lépésként értékelhető, hogy a hivatalos dokumentumba is belekerült a minimális szociális biztonság garantálása, amit elsősorban szintén Kína és India esetében követeltek a résztvevők.³⁸ A munkahelyteremtés és a szociális kérdések ügye francia kezdeményezésre és első alkalommal került ilyen súllyal a napirendre. A cannes-i csúcs idejére hívták össze ugyanis először a munkaadói oldal (*Business*), a B20 és a munkavállalói oldal (*Labour*) prominens képviselői alkotta L20 ülést. A két csoport közös feljegyzést nyújtott át az államfőknek, amelyben a szociális kérdések fontosságára figyelmeztetnek, mert véleményük szerint az a világgazdaság leégetőbb problémáinak egyik alapeleme.

A zárónyilatkozatban leszögezték azt is, hogy a G20-nak továbbra is informális csoportként kell működnie. A brit és francia kezdeményezést, amely egy állandó titkárság felállítását javasolta, Németország, az Egyesült Államok, Kína és India élesen elutasította.

A cannes-i konferencián a résztvevő államok képviselői valamennyien a növekedés elősegítésében és a válságból való kiútkeresésben való elkötelezettségüket hangsúlyozták. Az euróövezet jövőjét illetően is optimista véleményüknek adtak hangot, miközben több fontos területen iránymutató döntést is hoztak, de a legtöbbször technikai kérdésnek tűnő témákban, s anélkül, hogy azok azonnali gyógyírt jelentenének a számtalan sebből vérző világ gondjaira. Az Európai Bizottság elnöke nem véletlenül hangsúlyozta a G20 munkájával kapcsolatban: „nem sprintelés, hanem maraton futás ez”.

36 Christine Lagarde a *Le Monde*-nak nyilatkozva is kijelentette, hogy programmal és az ahhoz szükséges pénzügyi keret biztosításának ígéretével távozzon Cannes-ből. Alain Fujas: „Mme Lagarde: Nous soumettrons l'Italie de Silvio Berlusconi au test de la réalité”. *Le Monde*, 2011. november 6. 13. o.

37 „Quatre banques françaises jugées systemique”. *Le Figaro.fr*, <http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2011/11/04/04016-20111104ARTFIG00574- quatre-banques-francaises-jugees-systemiques.php>, 2011. november 4.

38 Ez az ILO (az ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezete) nyolc alapvető követelményének elfogadását jelenti.

CANNES UTÁN...

Noha a cannes-i állam- és kormányfői találkozóval az érdemi szakasza lezárult, a francia G8/G20-elnökség nem ért véget. 2011. november 17–18-án Avignonban, szintén francia kezdeményezésre és Sarkozy elnök jelenlétében, első alkalommal rendezték meg az ún. kulturális csúcst. Ezen tizenkilenc állam szakminisztere³⁹ és nemzetközi szervezetek képviselői tanácskoztak, az informatikai fejlődés kapcsán felmerülő kérdéseket, többek között a szellemi és művészi alkotások tulajdonjogi problematikáját előtérbe helyezve. A találkozón a G20-államok közül nem mind képviseltette magát, mégis a deauville-i csúcsnak az internettel kapcsolatos észrevételeinek konkrét továbbgondolására került sor, ráirányítva a figyelmet arra is, hogy a gazdasági fejlődés szempontjából a kultúra területe sem elhanyagolható.⁴⁰

A francia kettős elnökség a több újszerű lépéssel, és azzal, hogy olyan témákra helyezt hangsúlyt, mint például az informatika, a szociális biztonság, a mezőgazdaság, ha nem is hozta lendületbe a gazdasági nagyhatalmakat tömörítő fórumokat, a G20-at és a G8-at, de némiképp felkavarta a 2009 óta állóvíznek tűnő eszmecseréiket. A cannes-i találkozó kapcsán az elsősorban az euróválságra koncentrááló nemzetközi sajtónak főleg kritikai észrevételei láttak napvilágot. Ezekben azt nehezményezik, hogy Sarkozy elnök kevés eredményt tudott felmutatni, és a világ legbefolyásosabb országai nem voltak képesek megnyugtató intézkedéseket alkotni, például az európai közös valutát megmenteni. A szakértői vélemények azonban nem osztják ezeket a sokszor csak felületes és a zárónyilatkozatból szemezgető meglátásokat. Mert bár vannak olyan pontok, amelyben nem sikerült a remélt előrelépés, a világgazdaság legfontosabb kérdése, a stabilitás biztosításának irányába történő elmozdulásra igenis sor került, többek között az egyensúlytalanságok kiküszöbölése és a nemzetközi pénzügyi szabályozás területén.

Egyébiránt, az eredmények elemzésekor nem koncentrálnunk csupán Cannes-ra, hanem az azt megelőző egyeztetéseket is figyelembe kell vennünk. A G20 és a G8 esetében különösen is igaz, hogy egy folyamatról, nem pedig a csúcsertekezletekhez kapcsolódó állóképről van szó csupán. A francia elnökségek kapcsán nyilvánvalóan nem beszélhetünk forradalmi változásról, hiszen valóban több égető téma is van, ahol nem sikerült előre lépni, mint például a klíma, az energia és a fejlődés kihívásaira adott válaszok összehangolásának területe vagy a fórumok hatékonyabb, intézményesítettebb formát öltő működése. Mindazonáltal nem szabad szem előtt téveszteni, hogy nagyszámú, különböző érdekű és adottságú ország együttműködési kísérletéről van szó.⁴¹

39 A résztvevő államok: Dél-Afrika, Németország, Franciaország, Brazília, Burkina Faso, Kanada, Kína, Dél-Korea, Egyiptom, Spanyolország, az Egyesült Államok, Finnország, India, Olaszország, Japán, Marokkó, Mexikó, Új-Zéland, Lengyelország, Nagy-Britannia, Oroszország, Svédország, Svájc, Tunézia és Vietnam.

40 Lásd az esemény ötpontos zárónyilatkozatát: http://www.g20-g8.com/g8-g20/root/bank_objects/Cloture_Sommet_culturel_Avignon_FR.pdf, 2011. november 18.

41 A cannes-i csúcs értékelése szempontjából különösen is figyelemre méltó az IFRI (Institut Français des Relations Internationales) szakértőjének véleménye. Jacques Mistral: „Que reste-t-il du G20 de

A sikertelenség egyébiránt Nicolas Sarkozy személyét illetően sem felel meg a valóságnak. A G20 és a G8 élén, a váratlan kihívások ellenére, mindent megtett (vagy megtenni látszott), hogy eredményes évet zárjon a francia kettős elnökség. Csak ő maga több mint tíz beszédet tartott, és gyakorlatilag minden rendezvényen megjelent.⁴² Sarkozy nyilvánvalóan tökéletesen tisztában van ennek Franciaország világpolitikai befolyására, illetve saját újraválasztási esélyére gyakorolt hatásával. De ettől függetlenül megállapítható egyfajta intuitív, valóban a globális problémák megoldását kereső törekvés is a francia államfőnél. Jóllehet éles sajtótámadások keresttüzébe került, mert Cannes-ban luxuskörülmények között szállt meg, ugyanakkor az őt érintő közvélemény-kutatási adatokban a csúcs óta jelentős javulás figyelhető meg.

A G20/G8 francia elnöksége kapcsán nem beszélhetünk tehát kudarcról – még akkor sem, ha a látványos sikerek és több remélt áttörés elmaradt. Az eredmény tekintetében egyébként nagy szerep jut a stafétabotot december 1-jével átvevő Mexikóra, hiszen a Cannes-ban meghatározott irány továbbvitelének feladata rá hárul. Mexikónak, a felemelkedő államnak azonban nem lesz könnyű feladata, mert nagy bizalmatlanság övezi a G20-ak között.⁴³ Különösen nehéz időszak vár tehát Felipe Calderón elnökre, hiszen a nemzetközi gazdasági válságban kell először ilyen feladatot ellátnia, egy drogháborútól szenvedő országban, miközben a stafétabotot attól a Franciaországtól veszi át, amellyel a viszonya korántsem felhőtlen.⁴⁴

A G20- és a G8-elnökség különleges kihívás, hiszen a 2011-es esztendő végére nyilvánvaló tény, hogy a világban nemcsak a bizalmi, gazdasági krízis, hanem a vezetői válság is jelenlévő valóság.⁴⁵ Ez utóbbi probléma különleges felelősséget ró az eredetileg csak informális fórumként létrejött nagyhatalmi klub résztvevőire, hiszen sokan a G20-ak vagy azok egy csoportjának együttműködésétől várják a világ problémáinak a megoldását. Bár Cannes-ban nem kapott egyöntetű támogatást az intézményesülés felé történő elmozdulás terve, ugyanakkor komoly dilemma marad, hogyan lehet hatékony egy *think tank*ként működő, heterogén, de a világ GDP-jének 85%-át kitevő nagyhatalmi csoportosulás a globális kihívások kezelésére. Ez a kérdés szorosan összekapcsolódik a vezetői válság problémájával, amelynek megoldása jelentős stabilizációs tényező lehetne a világ számára.

A G20 szerepvállalása mindazonáltal 2011-re felértékelődött, a csoport tagjai akár közvetve, akár közvetetten – Magyarországhoz hasonlóan az Európai Unió keresztül – nem feledkezhetnek meg erről a felelősségről. A francia G20/G8-elnökség érdeme, hogy ezt a fontos tényt nem tévesztette szem elől.

2011. november 26.

Cannes?”. *Les Echos*, 2011. november 17. 15. o.

42 Vö. <http://www.elysee.fr/president/les-actualites/discours/discours.18.html>, 2011. november 25.

43 Pl. John Ackerman: „The G20’s Choice of Calderón Is a Grave Error”. *Guardian.co.uk*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/cifamerica/2011/nov/10/g20-mexico-felipe-calderon-grave-error>, 2011. november 10.

44 A kérdéstről lásd: Mélanie Albaret: „Le Mexique et le G20. Les défis de l’insertion mexicaine au sein d’un club de Grands puissances”. *Ceri-sciences-po.org*, http://www.ceri-sciencespo.com/archive/2011/novembre/art_ma.pdf. Letöltés ideje: 2011. november 26.

45 Vö. Thierry de Montbrial: „Le Monde en danger: un deficit de leadership qui menace la planete”. *IFRI.org*, http://www.ifri.org/?page=detail-contribution&id=6885&id_provenance=98, 2011. november 9.